

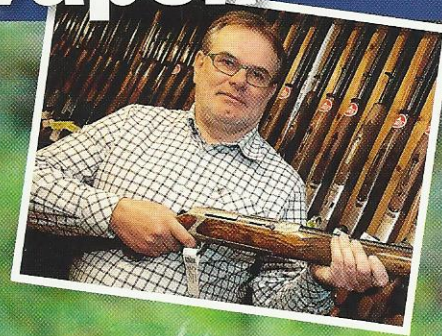
TORSBO ett Mekka för vapen

59:90 inkl. moms 65:00 NOK/54:00 DKK/5:95 EURO

5
2011

Jakt

JAKTMARKET och FISKEVATTEN

JAGA RÅDJUR
i maskrosfälten

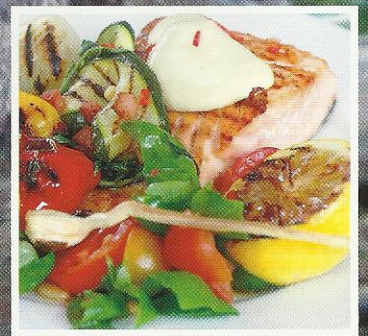
GUIDE

Dags att
DÄMPA
LJUDET

Din älghund kan bli
VILDSVINS-
CHAMPION

TEST

EXTREM
PRECISION
Norma 6XC

RECEPT för en
lyckad grillkväll

NYA REGLER FÖR MÄRKNING AV VAPEN

TIDSAM 0881-05

05

7 388088 105996

ANDERS ERIKSSON är van salskytt och ser när skottet tar rätt. Den här gången blir det tummen upp, sälen är vår.

•• En lyckad **SÄLJAKT**

Det är få som provat, ändå är säljakten gratis för alla. Den har rykte om sig att vara svår och besvärlig och det kan till viss del vara sant. Men läs och lär, så är nästa säl din!

Text och foto: CHRISTER LINDBERG

Sälar
ligger som
regel alltid i lä
av något
skär

DET ÄR NÅGOT LURT, kanske
en säl? Att spana är att jaga.

Det dröjer inte länge
förrän sälen längst till
vänster sträcker upp
huvudet för att vädra –
har den känt oss?

BENSTÖD PÅ STUDSAREN är ett
riktigt bra hjälpmedel. Det gäller
att vara skjutklar på en sekund.

DEN HÄR SÄLEN
väger över 100
kilo men den
kommer i båten
tack vare en
finurlig lyfthjälp.

SERIÖSA SÄLJÄGARE gör vad de kan för att
bärga bytet. Anders Eriksson hör till dem.

Anders Eriksson från Stocka och Niklas Ehnebom från Njutånger har de senaste åren skjutit halva Gävleborgs tilldelning på säl. Det innebär att ungefär 30 sälar per år bärgas ifrån de två jägarnas båtar. Så för att få de absolut bästa tipsen träffade jag dem en skön dag i september i Hudiksvall.

Båten är i full färd att lastas med säljaksattiraljer som flytoverall, kaffe, tålomod och naturligtvis väl inskjutna studsare. Så vrider Anders på startnyckeln och 70 hästkrafter spottar till där bak och puttrar igång. Strax är vi på väg mot havet, skären och sälarna.

– Jadu, journalisten. Sist jag och frun var ute så hade vi tre sälar i båten efter bara några timmars jakt. Gissar att du hört strofen förr, men ”då skulle du ha varit med”, säger kapten Anders som just saktat ner farten och beordrat Niklas att spana av de annalkande skären, för att om möjligt få ögonen på någon säl.

– Ingen säl i sikte, rapporterar Niklas.

Då dyningen så här på förmiddagen är värre än vi trott och hoppats på, kastar vi ankar och tar oss i land på det skär vi just spanat av. Säljaksattiraljen flytoverall åker av och blir till liggunderlag. Attiraljen kaffe kommer fram varpå drycken spisas med kormackor och kokt ägg. Sedan är det dags att plocka fram attiralj nummer tre: tålmodet. Med det i sinnet somnar vi alla tre tvärt i solskenet, utsträckta på flytoverallerna och vaggade av ljudet från böljorna de blå.

EFTER EN TIMME, ELLER KANSKE TVÅ timmars sömn, ringer Anders i skeppsklockan och tror att det kan vara läge för jakt igen.

Nu bär det av söderut till ett av Anders och Niklas favoritställen. Dyningen är fortfarande lite onödigt stor och vi anar att sälarna inte velat gå upp, utan ligger kvar i vattnet. Men när vi närmar oss nästa skär tänds ett hopp.

– Den där stenen är inte så där stor i vanliga fall, säger Niklas som står med kikaren för ögonen. Du ser den till höger om skäret, förtydligar han så att även jag fattar.

– Jo, nog ser det där lurigt ut. Runt stenarna är det dessutom grunt, så vi tror att de ligger där och far runt så vi kommer i land, bestämmer Anders och så blir det.

Anders och Niklas kan de här vattnen efter många och långa dagar på sjön och det känns tryggt då

de lömska stenarna ligger tätt och en felnavigering kan förstöra vilken båt som helst.

Fast helt enkelt är det inte. De förmodade sälarna ligger som brukligt i lä av skäret för att slippa bli blöta av vågor och dyningar, dessutom får de vittring från land, burna faror serverade som på silverfat. Anders och Niklas korrar förtöjningen av skutan såsom sjömän ska medan jag ivrigt fixar med allehanda optisk utrustning, samtidigt som dyningen gör allt för att jävlas med våra sysslor. Till slut får vi iland både oss själva och den så viktiga säljaksattiraljen nummer fyra: studsaren. Eller rättare sagt studsarna, för Anders och Niklas har så klart en varsin. Utan minsta funderingar fyller de magasinerna och sätter de sista patronerna i loppen och för säkringarna emot sig. Sedan bär det av.

I RAK KURS TAR VI OSS ÖVER TOPPEN av skären och sedan i skydd av en vindpinad stor tallbuske vidare rakt emot sälarna. Av erfarenhet vet de att just den vägen över skäret brukar fungera, så även denna gång. Anders och Niklas pratar om fem eller kanske sex sälar som ligger tillsammans på den stora stenen just utanför skäret. Så gör de stopptecken åt mig och smyger sig sedan fram ytterligare ett 20-tal meter, faller ut benstöden på studsarna och lägger sig till rätta.

Sälarna ligger helt stilla på stenen men de har vänt bakem till. Det går inte att skjuta ett värdigt skott. Anders och Niklas väntar, och det dröjer inte länge förrän sälen längst till vänster sträcker upp huvudet för att vädra, kanske har den känt oss? Sekunden senare kommer den första studsarknallen varpå sälarna far i vattnet i ett huj. Men nyfikna som de är kommer huvudena upp ett efter ett strax intill stenen och då kommer också nästa studsarknall.

Anders gör tummen upp och reser sig sedan. Niklas ser mer sammanbiten ut;

– Det vete tusan hur det där tog? Den vred ju upp huvudet så fint för att vädra och det kändes bra när jag sköt, men det såg inte så bra ut, säger han fundersamt när vi tar oss tillbaka till båten.

VÄL UTE I BÅTEN och framme vid stenen där sälarna låg börjar letandet. Nästan alla sälar sjunker efter skottet så att hålla jakten över grunt vatten är ett måste.

– Här är bara två meter djupt, så nog hittar vi sälarna, säger Anders och

böjer sig över relingen för att spana.

Vi har redan konstaterat att vattenytan skvallrar om sälblod, genom den blanka fläcken som bildats och mycket riktigt hittar vi säl nummer ett ganska snart och av den ljusa färgen att döma är det Niklas säl, så han känner sig lättad. Anders vet att han träffade sin säl också, men vi hittar den inte.

– Vi spiller ingen mer tid här, vi hittar den säkert om vi nöter på men jag har ju dykutrutningen i bilen. Vi hämtar den, säger Anders och så blir det.

NÄR VIKTBÄLTET, LUFTFLASKAN och allt annat är på plats försvinner Anders ner i havet på säljakt. Kort senare tittar han upp igen och vill ha en lina med tillhörande krok. Sälen är funnen! Och plötsligt är vi också funna, av kustbevakningen. Ljudlöst har de

KUSTBEVAKARNA Lindh och Lund gjorde sitt jobb och var dessutom riktigt trevliga och intresserade.

tagit sig in mot skäret med sin stora båt och naturligtvis intresserat sig för våra förehavanden. En stund senare har de sjösatt sin vattenskoter och styr den mot skäret där Anders just håller på att få på sig torra kläder efter undervattensjobbet.

TVÅ RÖDKLÄDDA BEVAKARE hälsar artigt och presenterar sig som Lindh och Lund. När de hör om säljakten lyssnar de intresserat och tycker vi är duktiga som kämpar på med jakten och dessutom dyker efter sälarna. Innan de far gör de också sin plikt och kollar vapenlicenser och tillstånd.

Dagen har nu hunnit bli kväll och dyningen har äntligen lagt sig nästan helt. Omständigheterna är perfekta för säljakt men två får räcka för i dag, trots att det ligger minst fyra sälar och glor på oss bara 150 meter utanför skäret.

När matsäcken är slut lättar vi därför ankar och Anders styr skutan mot fastlandet. Väl där väntar ett hantverk med kniven, för sälarna ska naturligtvis tas tillvara. ▶

SÅ HÄR BLIR DU SÄLJÄGARE:

JAKTSTRATEGI:

Det finns i grunden två sätt att jaga säl. Endera så letar man sälarna eller också väntar man på dem. Säl är av naturen nyfikna djur som ofta visar upp sig i närheten av båtar, så om det finns säl i området så ser du dem. Om du har tur ligger de på någon sten i anslutning till ett skär när du kommer med båten. Säl vill inte bli blöta när de en gång torkat, så de ligger som regel alltid i lä av något skär. Om du kan ta dig i land på motsatt sida av skäret och smyga dig in på 100-150 meter har du ett bra läge till en lyckad jakt. Det som kan ställa till det är att sälarna kan få vittring av dig, kom därför till skott så fort som möjligt.

Om du vet av erfarenhet att sälarna har ett favoritställe kan du gå iland och lägga dig på pass. De som jagat mycket säger att kvällen är den bästa tiden på dygnet men ofta fungerar hela dagen. Bra säljaktsväder är liktydigt med så lite vågor och dyning som möjligt.

TILLSTÅND ATT JAGA

Under 2010 fick jakt efter gråsäl bedrivas i Norrbottens län, Västerbottens län, Västernorrlands län, Gävleborgs län, Uppsala län, Stockholms län, Södermanlands län, Östergötlands län och i delar av Kalmar län. Jakten får endast bedrivas på de platser respektive länsstyrelse anger. Den som vill jaga ska också anmäla detta till respektive länsstyrelse, men mer om allt detta läser man bäst på länsstyrelsernas hemsidor.

VAPNET:

För säljakt ska vapen i klass 1 användas. Kalibrarna 6,5x55 och .308W är de vanligaste men de rutinerade säljägarna förser sig med så flackskjutande klass 1-kalibrar som möjligt. Kulorna ska vara så mjuka och lättexpanderande som möjligt, för att ha marginaler även om träffen inte sitter perfekt. Vapnet ska vara väl inskjutet och man bör veta träffbilderna från 100 meter och upp till det avstånd man behärskar. En avståndsmätare är en bra investering för säljägaren, avståndsbedömning över öppna ytor är svårt.

SKOTTET:

En säl ska skjutas i huvudet eller i halsen. Och även om det låter konstigt så tycker många att det är lättare att skjuta bra på en säl som ligger i vattnet, om inte vågorna är för stora. Ofta blottar då sälen hela huvudet och halsen när den nyfiket tittar upp och jägaren kan då sätta skottet just ovanför vattenytan. På land har man två problem. Dels att sälen kan ligga med baken till, och dels att sälarna ofta ligger tillsammans, vilket kan göra det svårt att få ett kulfång som inte är en annan säl. Men en säl på land ligger helt

still, medan en i vattnet ofta bara tittar upp en kort stund och då vaggas av vågorna.

KLÄDERNA:

Det gör inget om man är klädd i kamouflage men det behövs inte. Det fungerar till och med att jaga i flytoverall med signalfärger. Det viktiga är att man är säker i båten, det vill säga att man använder flytplagg.

BÅTEN:

Visst, en rejäl båt med en stor snurra är bra om man ska frakta sig långt. Men en stor båt är till besvär när det är dags att gå i land, speciellt om det ligger säl uppe och det känns bråttom.

BÄRGA SÄL:

Sälen sjunker som regel direkt efter skottet. Därför ska man alltid känna till vattendjupet på den plats där sälen ligger, vare sig man skjuter på en säl som ligger på en sten vid vattnet eller om den är i vattnet. Det aktuella siktdjupet och resurserna för bärgningen avgör jaktbart vattendjup. Men i vatten djupare än 4 meter brukar det krävas specialgrejor eller dykutrustning för att få upp djuren. En vattenkikare av något slag är ett enkelt och effektivt hjälpmedel att se ner i vattnet med. När man så hittat sin säl på botten använder man en käpp eller en teleskopisk anordning utrustad med en stor trekrok i änden för att haka fast och dra sälen till ytan.

De som ofta jagar säl har goda kontakter med traktens dykare, eller så har man själv utrustning och certifikat. Att på detta sätt bärga skjutna säl är kanske lite överkurs för många, men med en dykare i vattnet kommer sälen upp!

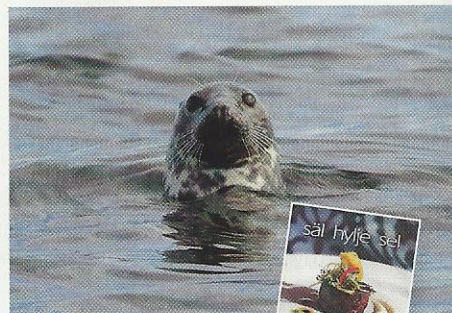
ÄTA SÄL:

Inom en timme bör man få sälen och skära ur de bitar man ska spara till mat. Små sälarna smakar bättre än stora. Redan innan säljakten bör du ha skaffat boken "Sälen i det moderna köket" så du vet hur en säl styckas och bäst blir en god middag. Boken finns att köpa hos Svenska jägareförbundet och kostar cirka 180 kronor.

SKINNET:

Skinn från stora sälarna har ofta skador från ett långt liv i havet. Så vill man ha sig ett fint skinn ska man skjuta en liten säl som ju också är bättre mat.

Skär bort så mycket som möjligt av köttrester och späck på skinnen och frys in det. Undvik att lägga hårsida mot späck då håren missfärgas av späcket. Efter beredning av skinnen kan man sy sig ett par handskar, eller en väst. Anders Eriksson och hans fru Siv har dessutom tillverkat armband, pennmuggar, ljusstakar och en massa andra roliga grejer av sälskinn.

Recept

När jag träffade Anders och Niklas fick jag med mig en bit sälkött hem. Efter att ha studerat boken "Sälen i det moderna köket" och insett att recepten där kanske är lite överkurs för en tisdagskväll med barnen plockade jag lite idéer från boken och gjorde ett eget enkelt recept. Och faktiskt åt barnen säl!

700 gram sälkött
Bacon

MARINAD:

Olivolja
Salt
Peppar
2 vitlöksklyftor

- 1 Ta upp köttet ur frysen tre dagar innan tillagning och låt det tina i mjölk. Låt det ligga i mjölk i två dygn. Byt mjölken några gånger.
- 2 Skölj sedan köttet och lägg det i en marinad med bas av olivolja kryddad med salt, peppar och vitlök, låt ligga i ett dygn.
- 3 När det är dags för tillagning klär du sälköttet med bacon och knyter ihop med snöre innan allt rullas in i aluminiumfolie. In i ugnen på 180 grader.
- 4 När köttet når en temperatur på 70 grader är det klart.
- 5 Äts gärna med kokt potatis, grönsaker och brunsås kryddad med trattkantareller.

RAPPORTERING/PROVER:

- **NÄR SÄLEN ÄR SKJUTEN** och bärgad ska detta direkt rapporteras till Kustbevakningen som också tillhandahåller uppgifter om hur många sälarna som återstår på tilldelningen.
- **FRÅN SÄLARNAS SOM SKJUTS** under skyddsjakten ska det lämnas uppgifter och prover till Naturhistoriska riksmuseet. Vilka uppgifter som ska lämnas och vilka prover som ska tas och lämnas in finns det uppgifter om på länsstyrelsernas hemsidor. Där finns också telefonnummer till Kustbevakningen.